

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-6>

УДК 656.078

ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ МЕРЕЖІ УКРАЇНИ

PROBLEMS OF CURRENT LOGISTICS IN UKRAINE

Самодай Валентина Петрівнакандидат економічних наук, доцент,
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4043-5426>**Донський Максим Леонідович**аспірант,
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8123-5588>**Растова Катерина Павлівна**студентка,
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-5457-0216>**Samoday Valentyna, Donskyi Maksym, Rastova Katerina**

Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko

Актуальність дослідження обумовлена нагальністю проблем сучасної логістичної мережі України, які впливають на ефективність виробничих та торговельних процесів. Стаття спрямована на аналіз основних викликів, з якими стикається логістична інфраструктура, зокрема транспортна інфраструктура, технологічні обмеження, управління ланцюгом постачання, вантажообіг та безпека. У статті розглянуто вплив цих проблем на економіку країни, а також зокрема запропоновано конкретні рішення для вирішення багатьох аспектів логістичної системи України. Стаття слугує важливим внеском у розуміння та вирішення проблем сучасної логістичної мережі та сприяє подальшому розвитку країни. Слід зазначити, що логістичні витрати являють собою рух грошових коштів у реальному часі та різняться у часових межах, які часто не збігаються з виробничим циклом транспортування.

Ключові слова: логістична інфраструктура, логістичні принципи, проблеми сучасності, транспортна інфраструктура, управління ланцюгом, проблема, затрати.

The relevance of the study is due to the urgency of the problems of the modern logistics network of Ukraine, which affect the efficiency of production and trade processes. The article aims to analyze the main challenges faced by logistics infrastructure, including transport infrastructure, technological constraints, supply chain management, cargo movement and security. The article examines the impact of these problems on the country's economy, and in particular offers concrete solutions for solving many aspects of the logistics system of Ukraine. It serves as an important contribution to the understanding and solution of the problems of the modern logistics network and the perception of the further development of the country. It should be noted that logistics costs represent cash flows in real time and change within a time frame that is often incompatible with the production cycle transportation Logistics in the company should be based on the principles of integrity and the use of modern economic and mathematical methods for making optimal decisions. To successfully achieve the goal in the field of logistics, it is necessary to ensure close coordination and operational interaction of all divisions of the company. In solving the problem of risk, the provision of information is of primary importance, which reduces the level of uncertainty and makes it possible to justify this or that decision. In a company that has grown from a small business, often everyone does everything and it is impossible to find a person in charge, that is, there is no structuring according to which certain departments are strictly responsible for the performance of a narrow circle. tasks or even separate processes. In conditions of rapid development of information technologies, there is a natural need to study the peculiarities of the formation of the logistics process. An enterprise that seeks to support and increase development must be open to information coming from the external environment, primarily to information of strategic importance. At the same time, measures should be taken to hide information important to competitors.

Keywords: logistics infrastructure, logistics principles, modern problems, transport infrastructure, chain management, problem, expenses.

Постановка проблеми. У сучасних умовах логістична мережа України стикається з рядом серйозних проблем, які суттєво обмежують її функціонування та впливають на ефективність виробничих та торговельних процесів. Однією з ключових проблем є стан транспортної інфраструктури, включаючи застарілі дороги та недостатньо розвинену залізницю, що призводить до затримок у перевезеннях та збільшення витрат на логістику.

Технологічні обмеження також ускладнюють роботу логістичної системи. Відсутність сучасних систем відстеження вантажів та ефективного управління ланцюгом постачання призводить до неупорядкування та збоїв у координації між учасниками логістичного процесу.

Нестабільне управління ланцюгом постачання є іншою значущою проблемою. Не вистачає ефективних стратегій прогнозування попиту та співпраці між підприємствами, що призводить до затримок та невідповідності в роботі логістичної системи.

Вантажообіг та часові витрати на кордонах і в різних точках перевезення є іншими важливими аспектами проблемної ситуації. Довгі черги, недооптимізовані системи розподілу вантажів та надмірні часові затрати стають перешкодою для швидкого та ефективного руху товарів.

Насамкінець, проблеми безпеки вантажів та інфраструктури, а також ризики, пов'язані з непередбачуваними подіями, створюють додаткові труднощі для безперебійного функціонування логістичної мережі в Україні.

Отже, постає необхідність у глибокому аналізі та розробці стратегій для вирішення цих проблем і покращення логістичної інфраструктури країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізом статистичних даних за період 2018–2020 років відзначено щорічне зростання обсягу реалізованих послуг, а саме транспортування вантажівок. Це свідчить про певні позитивні тенденції в галузі, не зважаючи на виклики, пов'язані, наприклад, із ситуацією у 2020 році. Аналіз статистичних даних можна побачити на сайті "Державна служба статистики України" [3].

Таким теоретичним аспектам щодо поняття, ефективності і функціонування транспортно-експедиторських послуг приділили свою увагу такі науковці, як П. Бондарева, Ф. Бутинця, Д. О. Власенко, В. Геєца, О. Кузьміна, Д. Ламберта, Л. Лукінова, В. Н. Лівшиць,

В. В. Луць, О. Мельника, Л. Міротін, М. Окландер, Ю. Пономарьов, Г. В. Самойленко, І. Тивончук, Н. В. Федорченко та ін.

Для промислових підприємств в Україні поставка матеріальних ресурсів виступає важливим елементом їх логістичної мережі. Основні проблеми, які можуть впливати на цей процес, включають:

1. Транспортна інфраструктура:

Проблема: застарілі дороги та обмежене використання залізниці можуть викликати затримки у поставках матеріальних ресурсів.

2. Неоптимізовані маршрути та вантажопотоки:

Проблема: відсутність ефективної маршрутизації та оптимізації вантажопотоків може призводити до зайвих витрат часу та ресурсів.

3. Проблеми зворотного логістичного ланцюга:

Проблема: управління поверненням та переробкою упаковки та відходів може бути недостатньо оптимізованим, що створює проблеми з ефективністю та стійкістю логістичної системи.

4. Відсутність інновацій в логістиці:

Проблема: недостатнє використання сучасних технологій, може обмежувати можливість відстеження та управління вантажопотоками.

5. Бюрократія та митні перешкоди:

Проблема: складні процедури митного оформлення та бюрократичні перешкоди можуть призводити до затримок на кордонах та впливати на швидкість поставок.

Для вирішення цих проблем важливо впроваджувати інноваційні підходи до логістики, оптимізувати використання технологій для відстеження вантажів та автоматизації процесів, а також співпрацювати з урядовими органами для поліпшення митних процедур. Розвиток моделей зворотного логістичного ланцюга та впровадження стандартів управління вантажами також може сприяти покращенню сучасної логістичної мережі для промислових підприємств в Україні.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на те, що застосування логістики в економіці України визначається сучасними реаліями і, щоб розглянути проблеми сучасної логістичної мережі в Україні, можна звернутися до кількох ключових аспектів:

1. Технології та автоматизація: використання сучасних технологій у логістиці може бути обмеженим. Наприклад, нестача систем відстеження вантажів, електронних документів.

2. Управління ланцюгом постачання: проблеми у координації та управлінні ланцюгом постачання можуть виникати через відсутність ефективних систем прогнозування, недостатню співпрацю між сторонами та інші аспекти.

3. Вантажообіг та очікування: затримки на кордонах, відсутність оптимальних систем розподілу вантажів та великі часові витрати на очікування можуть стати серйозними перешкодами.

4. Безпека та ризики: проблеми пов'язані із забезпеченням безпеки вантажів та інфраструктури, а також ризиками, пов'язаними із непередбачуваними ситуаціями, такими як природні катастрофи чи політичні нестабільності.

Ефективна логістична діяльність транспортної інфраструктури виконує декілька функцій, а саме: складування, транспортування та ефективний розподіл та збут продукції. Тобто при вдалому виконанні цих функцій отримуємо підвищення якості обслуговування клієнтів і мінімізація загальногосподарських витрат виробничого підприємства.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є опис,

упорядкування моделі управління транспортної інфраструктури, та висвітлення основної проблеми, що виникає у сучасній логістичній мережі України. Зокрема, у сферах транспортної інфраструктури, технологій, управління ланцюгом постачання та інших ключових аспектів; затримках та загальній конкурентоспроможності; розробленні рекомендацій для вирішення виявлених проблем.

Виклад основного матеріалу дослідження. Працююча система управління транспортної інфраструктури дозволяє швидко адаптувати функції до змін потреб споживачів.

Модель містить чотири основні функції: планування, організація, контроль і регулювання (рис. 1).

При плануванні логістичного процесу, розробленого відділом матеріально-технічного забезпечення [1] (рис. 1), необхідно враховувати інформацію інших сервісних підрозділів підприємства, таких як відділ маркетингу, відділ продажів, відділ матеріального забезпечення.

У відповідності з логістичною стратегією і тактикою відділ логістики повинен планувати: Графіки поставки замовлень клієнтам в пункт видачі, виконання замовлень і їх

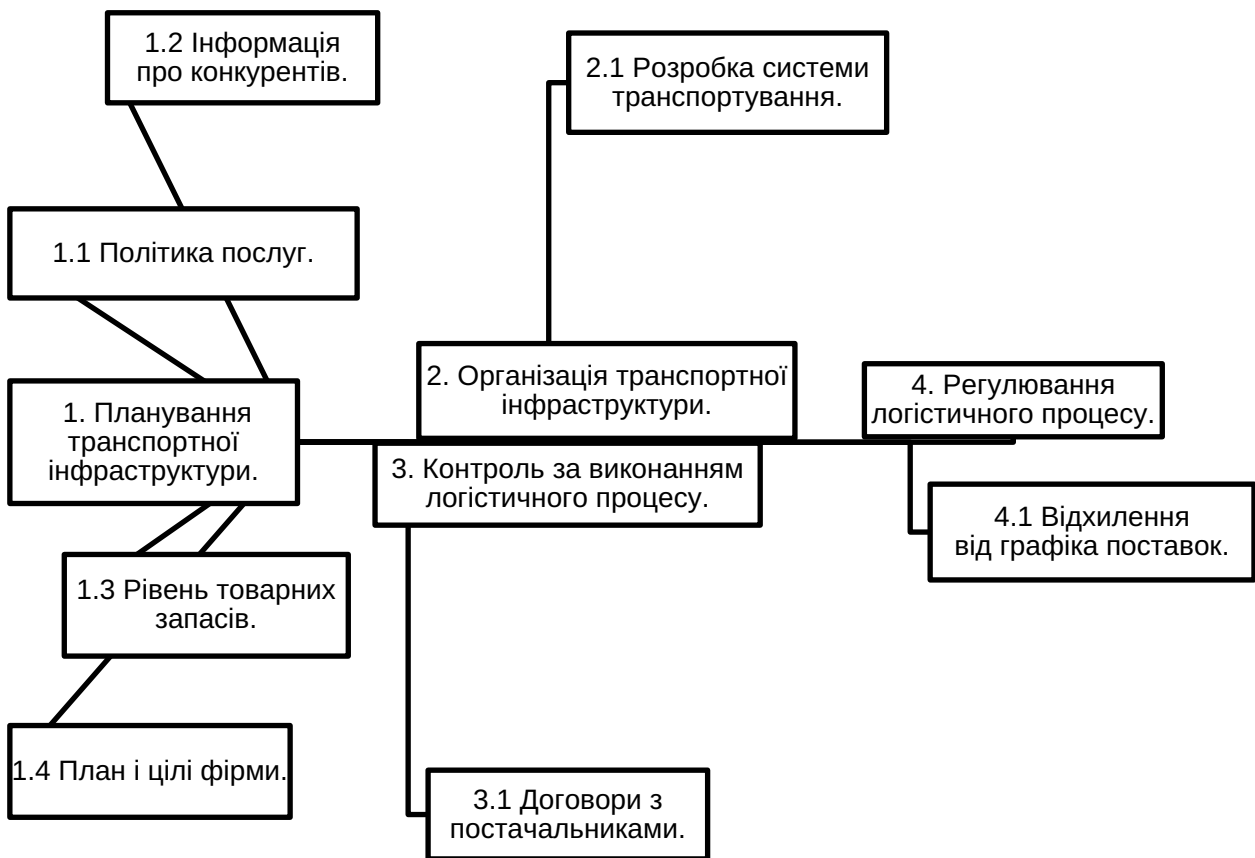

Рис. 1. Модель управління логістичним процесом транспортування

Джерело: власна розробка авторів

доставка відбувається "точно в термін". Щоб візуалізувати процес поставки замовлень та їх доставки "точно в термін", можна використовувати графіки та діаграми. Нижче наведено опис можливих графіків:

Графік поставок та виконання замовлень (рис. 2):

- Лінії графіка представляють плановані та фактичні часові рамки поставок.

- Точки на графіку позначають моменти виконання замовлень, а їх відстань від планованих ліній вказує на те, наскільки "точно в термін" вони були виконані.

Графік доставки за регіонами:

- розподіл доставок за регіонами на карті або графіку з використанням різних кольорів або зон;

- додаткова інформація про час доставки для кожного регіону.

Графік співвідношення виконаних та невиконаних замовлень:

- кругова діаграма, що показує відсоткове співвідношення між виконаними та невиконаними замовленнями;

- додаткова інформація про причини невиконання (наприклад, технічні або логістичні проблеми).

Графік тривалості доставки:

- лінійний графік, що показує тривалість доставки кожного замовлення від моменту прийняття до моменту доставки;

- візуалізація розподілу часу між етапами виконання.

Інформаційна інтеграція в логістичній мережі України стає важливим аспектом для вирішення сучасних проблем та підвищення ефективності системи. Ось деякі аспекти інформаційної інтеграції та пов'язані проблеми:

Інтеграція: впровадження єдиних стандартів для електронної документації сприяє швидкому та точному обміну даними.

Системи відстеження та моніторингу:

Проблема: недостатність систем відстеження може призводити до втрат вантажів та ускладнювати контроль за їх переміщенням.

Інтеграція: використання сучасних технологій RFID для створення систем відстеження, які інтегровані в єдиний інформаційний простір.

- Управління ланцюгом постачання:

Проблема: неоптимізоване управління ланцюгом постачання призводить до затримок та ресурсних витрат.

Інтеграція: застосування систем Supply Chain Management (SCM) для автоматизації та координації всіх етапів логістичного процесу.

- Транспортна Інфраструктура та GPS-Технології:

Проблема: недостатність актуальної інформації про стан транспортної інфраструктури та маршрутизацію може призводити до затримок.

Інтеграція: впровадження GPS-технологій та взаємодія з навігаційними системами для вдосконалення маршрутизації та прогнозування часу доставки.

- Безпека та кіберзахист:

Проблема: зростання загроз кібербезпеки може викликати виток інформації та порушити нормальну роботу логістичних систем.

Інтеграція: застосування ефективних засобів кіберзахисту та регулярне оновлення програмного забезпечення для захисту інформаційних ресурсів.

Інформаційна інтеграція вирішує ці проблеми, створюючи єдиний інформаційний простір, що дозволяє учасникам логістичного процесу ефективно обмінюватися даними та спільно працювати для вирішення сучасних викликів.

Висновки. У контексті висновків важливо визначити необхідність комплексного підходу до вирішення цих проблем, впровадження сучасних технологій, стандартиза-

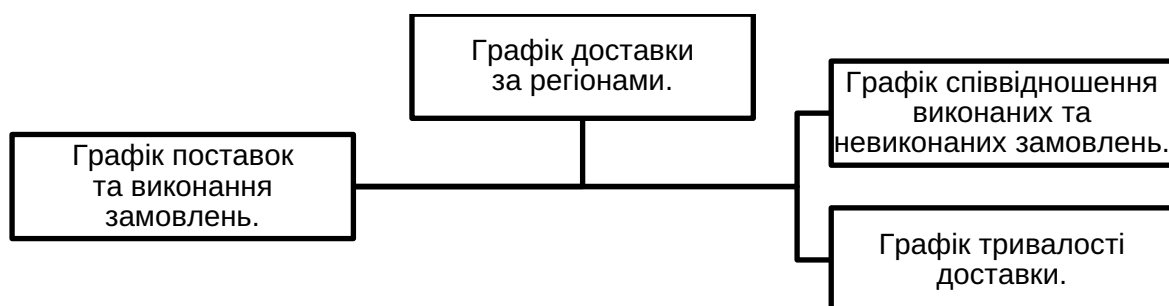

Рис. 2. Графіки поставки замовлень клієнтам, виконання замовлень і їх доставки

цію та покращення співпраці між учасниками логістичної системи. Однак важливо також визнати зусилля у вдосконаленні системи, наприклад, запровадження нових технологій та стратегій логістики. Зрештою, успіх полягатиме в збалансованому підході та співпраці всіх зацікавлених сторін. Інноваційні рішення, такі як системи відстеження, та удосконалення управління ланцюгом постачання, можуть виявитися ключовими для подолання проблем та вдосконалення логістичної інфраструктури України. Логістична діяльність включає в себе ряд інноваційних та технологічних елементів, які покращують ефективність та управління транспортною інфра-

структурою; використання автоматизованих систем для оптимізації складських операцій, включаючи підйом та переміщення вантажів, інвентаризацію та управління запасами; використання WMS для ефективного управління запасами.

Сучасна транспортна інфраструктура інтегрує елементи для створення ефективної, безпечної та енергоефективної складової, що відповідає вимогам сучасного логістичного середовища. Успішна реформа логістичної мережі вимагає не лише виправлення поточних проблем, а й створення стабільної та сучасної підтримки економічного розвитку країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Власенко Д. О., Луць В. В., Самойленко Г. В., Федорченко Н. В., Лівшиць В. Н. Теоретичні дослідження про поняття, наявність та функціонування транспортно-експедиційних послуг. Київ, 2020. 246 с.
2. Дарієнко С. В. Оптимізація логістики на підприємстві: теорія та практика. Київ, 2017. С. 46–52.
3. Державна служба статистики України. 2023 URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 14.12.2023)
4. Електронний науково-практичний журнал "Інтелектуалізація логістики та управління ланцюгами постачань". URL: <https://smart-scm.org/> (дата звернення: 14.12.2023)
5. Єфремов І. П. Оптимізація логістичних витрат на підприємстві: методичний підхід. Харків, 2017. С. 129–134.
6. Обсяг реалізованих послуг за регіонами за видами економічної діяльності у 2018–2020 роках / Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/posl/arh_dpdp_.html (дата звернення: 14.12.2023)
7. Петрова О. В. Оптимізація логістичних процесів на підприємстві: методологічний аспект. *Науковий вісник Білоцерківського державного університету*. Серія "Економіка". Біла Церква, 2018. С. 72–77.

REFERENCES:

1. Vlasenko D. O., Luts V. V., Samoilenko G. V., Fedorchenko N. V., Livshyts V. N. (2020) [Teoretychni doslidzhennia pro poniattia, naiavnist ta funktsionuvannia transportno-ekspedytsiinykh posluh]. Theoretical studies on the concept, availability and functioning of transport and forwarding services. Kyiv. P. 246. (in Ukrainian)
2. Darienko S. V. (2017) Optymizatsiia lohistyky na pidpriumstvi: teoriia ta praktyka. [Optimization of logistics at the enterprise: theory and practice]. Kyiv, pp. 46–52.
3. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed 14.12.2023) (in Ukrainian)
4. Elektronnyi naukovo-praktychnyi zhurnal "Intelektualizatsiia lohistyky ta upravlinnia lantsiuhamy postachan" [Electronic scientific and practical journal "Intellectualization of logistics and supply chain management"]. URL: <https://smart-scm.org/> (accessed 14.12.2023).
5. Efremov I. P. (2017). Optymizatsiia lohistychnykh vytrat na pidpriumstvi: metodychnyi pidkhid [Optimization of logistics costs at the enterprises: a methodical approach]. Kharkiv, pp. 129–134. (in Ukrainian)
6. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine (2021)], Obsiah realizovanykh posluh za rehionamy za vydamy ekonomichnoi diialnosti u 2018–2020 rokakh ["The volume of services provided by region by type of economic activity in 2018–2020"], URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/posl/arh_dpdp_.html. (accessed 14.12.2023) (in Ukrainian)
7. Petrova O. V. (2018) Optymizatsiia lohistychnykh protsesiv na pidpriumstvi: metodolohichni aspekt. [Optimization of logistics processes at the enterprise: methodological aspect]. *Naukovyi visnyk Bilotserkivskoho derzhavnoho universytetu. Serii "Ekonomika" – Scientific Bulletin of the Bilotserkiv State University. Series "Economics"*. Bela Tserkva, pp. 72–77. (in Ukrainian)